

**ŠIAULIŲ REGIONO ĮMONIŲ ASOCIACIJŲ IR VIETOS MOKESČIŲ
ADMINISTRATORIAUS BENDRADARBIAVIMO TARYBOS
PROTOKOLAS**

2011-07-01 Nr. PR - 8

Šiauliai

Posėdis vyko: 2011-06-29.

Pasitarimo pirmininkas: Evaldas Vaineikis

Pasitarimo sekretorė: Zita Misevičienė.

Dalyvavo: Arūnas Rupšys – Šiaulių pramonininkų asociacijos prezidentas (toliau vadinama – ŠPA), Vidmantas Japertas - Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmų (toliau vadinama-PPAR) prezidentas, Žydrūnas Grinius - Šiaulių rajono verslininkų asociacijos tarybos pirmininkas, Evaldas Vaineikis - Šiaulių apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas (toliau vadinama - Šiaulių AVMI), Zofija Brazaitienė - Šiaulių AVMI viršininko pavaduotoja, Zonė Lapienė - Šiaulių AVMI viršininko pavaduotoja, Virginija Pabrėžienė - Šiaulių AVMI Mokestinių prievolių departamento direktorė (toliau vadinama – MPD), Elona Limantienė - Šiaulių AVMI viešųjų ryšių skyriaus vedėja, Zita Misevičienė - Šiaulių AVMI Mokestinių prievolių departamento Švietimo ir konsultavimo skyriaus vedėjo pavaduotoja.

DARBOTVARKĖ:

1. Verslo atstovų pasiūlymai dėl šešėlinės ekonomikos mažinimo.
2. Mokesčių administratoriaus atliekami veiksmai minimizuojant mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo, mokėjimo prievolių nevykdymo rizikas.
3. Prekių (paslaugų) apmokestinimas perkant prekes iš fizinių asmenų, įsigijusių verslo liudijimus. Konkrečių atvejų nagrinėjimas.
4. Kito Bendradarbiavimo tarybos posėdžio datos ir temos aptarimas.

1 ir 2. SVARSTYTA.

AVMI viršininkas pradėjo posėdį keldamas susitikimo tikslą - išsiaiškinti kuo verslas gyvena sunkmečiu, kodėl klesti šešėlinė ekonomika, kokias galimas VMI veiklos kryptis išžiūri verslas, kokie VMI veiksmai verslui padeda, kokie verslui trukdo.

Verslo atstovai aktyviai pradėjo diskusiją.

Vidmantas Japertas nurodė, kad svarbu liberalizuoti darbo rinką, drabuotojai turėtų dirbti produktyviai, adekvačiai gaunamam atlyginimui. Profsąjungos spaudžia verslininkus mokėti didesnius atlyginimus, tačiau verslas gali mokėti tik už produktyvų darbą (ne prastovas, pietų pertraukas ir pan.). Verslo aplinkoje yra gerbiami ir skatinami darbdaviai, mokantys didesnius nei šakoje atlyginimus. Štai PPAR išrenka didžiausius atlyginimus mokėjusius darbdavius ir viešai PPAR susirinkime pagerbia. Tačiau ne visos įmonės dirba gerai, įmonės darbo rezultatai priklauso ir nuo vadovų kompetencijos, dabartinių viešųjų pirkimų procedūrų reikalavimų (pvz.reikalavimas atlikti darbus mažiausiomis kainomis sąlygoja darbų nekokybiškumą ir pan.).

Arūnas Rupšys pastebėjo, kad VMI pokalbiai su darbdaviais, kaip šešėlinės ekonomikos mažinimo veiksny, nėra labai efektyvūs. Žinoma, kiekvienas atvejis – personalizuotas. Mokantys ne pilną oficialų darbo užmokestį sukuria nelygią konkurenciją. Tačiau verslo atstovai pastebėjo, kad verslas gali mokėti tokius atlyginimus, kokius išgali esamoje verslo aplinkoje. Pastebėta, kad VMI analizuoja, atrenka ir tikrina legalius (įsiregistravusius) mokesčių mokėtojus. Verslininkus yra šiek tiek nuvylę bendri atrankos tikrinimams metodai. Gerai, kad VMI naudoja analitinį metodą – atliekami nuotoliniai tikrinimai. Kitų institucijų tikrintojai trukdo verslą tikrinimus atlikdami vienas paskui kitą. Tačiau VMI taikomas metodas – gauti informaciją tikrinimams iš

„skundikų“ ir taip kovoti su šešeline ekonomika nėra pats tinkamiausias. Ypatingų pasiūlymų verslas VMI pateikti negali, nes VMI, o ne verslas turi mokesčių administravimo ir analitikos patirtį. Verslas verslo neskūs. Kokios kovos su šešeline ekonomika priemonės gali būti, kai 60 proc. gyventojų palaiko šešelinę ekonomiką, naudojasi pigiau pirktais produktais (pvz. ir gyventojai, ir policija naudojasi konfiskuotu kontrabandiniu kuru, nes taip pigiau). Sąžiningas verslas, mokantis mokesčius, visuomet parduos savo produkciją didesnėmis kainomis.

V.Japertas, kaip instrumentą kovai su šešėliniu verslu, siūlo VMI ir verslo asociacijoms kurti bendrą PVM sąskaitų faktūrų registrą t.y. bendrai matomą dokumentuotą prekių judėjimo sistemą. Toks registras sumažintų nesąžiningą konkurenciją. Registro narių PVM sąskaitoms faktūroms suteikiami brūkšniniai kodai (kaip prekėms), sistemos verslo dalyvis gauna tik PVM sąskaitos faktūros numerėlius.

Arūnas Rupšys pastebėjo, kad verslui stiprią konkurenciją sukelia ir vadinamas šeimos verslas – neregistruoti ūkio subjektai (pvz. turgaus prekeiviai, jų šeimų nariai, prekiaujantys maisto (pramoninėmis) prekėmis) ir nekontroliuojami tie, kurie jiems tiekia prekes. Verslo liudijimų kainos turėtų būti žymiai didesnės. Jis pateikė pavyzdį apie Stokholmo turgams keliamus reikalavimus.

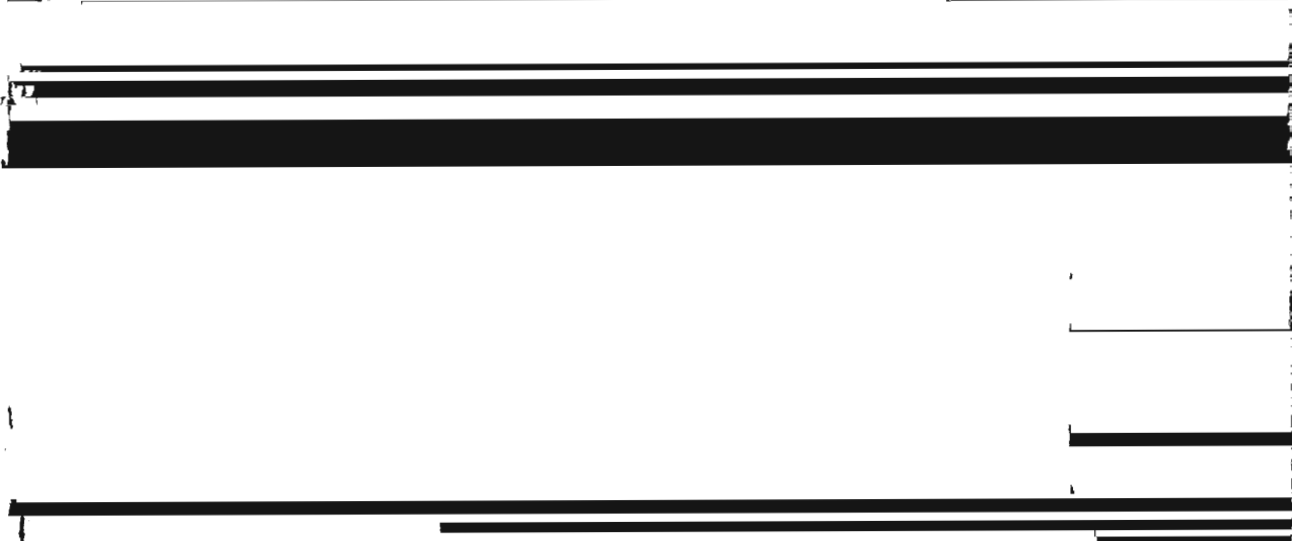
Zofija Brazaitienė paaiškino, kad VMI kontrolės padaliniai neturi informacijos, reikalingos kontrolei atlikti. Ji prašė informacijos turintį verslą, ją pateikti VMI. Vyksta vienkartiniai patikrinimai, skiriamos baudos, bet vienkartiniais patikrinimais įveikti neigiamus rinkos veiksmus yra sudėtinga. Kaip muitinė kiekvieno automobilio nesustabdo, taip ir VMI kiekvieno mokėtojo patikrinti negali. Nei verslas, nei žmonės neinformuoja apie galimai matomus pažeidimus. 2011 metais VMI konsoliduotame veiklos plane yra numatyta eilė kontrolės projektų (vaisių ir daržovių prekyba turguose ir pan.), siekiant apimti kuo daugiau verslo sričių.

Arūnas Rupšys pastebėjo, kad išeitis iš šešėlinės ekonomikos – mokesčių politikos keitimas. Rusijoje palyginti mokesčiai nedideli. Mokesčiai turėtų būti tokie, kad juos būtų norima mokėti, augant BVP, galima būtų ir baudas didinti, atlyginimai turėtų būti mokami adekvačiai atliktam darbui. Anksčiau buvusi pelno mokesčio lengvata sieta su investicijomis labai tiko verslui, verslas buvo suinteresuotas deklaruoti pelną ir investicijas. Taip mokesčių lengvatomis įteisinta pelno grąža, skatina mokėti, deklaruoti mokesčius. Lietuviai neskūs vieni kitų, Lietuvoje neįsigalios visuotinas skundimas. Mokesčių administratoriui „karštuose taškuose“ reiktų turėti savo žmones. Lietuvoje veikia, jei ne nelegalūs fabrikai, tai tikrai veikia nelegalūs sandėliai (juose nelegaliai dirba ne vienas ir ne du asmenys), juos reikia išaiškinti.

Lietuviai dažnai patys darbdaviui pasiūlo mokėti atlyginimą vokelyje, nes nenori iš savojo atlyginimo išskaičiuojamais mokesčiais remti dabartinių pensininkų, nes patys su nerimu ir baime laukia jiems patiems „mokamų“ pensijų ateityje. Jie mato niūrią SODROS ateitį.

Vidmantas Japertas paantrino, kad būtina keisti mokesstinę politiką: asmens pensija turi būti asmens problema. Mokesčių sistema turėtų skatinti žmogaus suvokimą : mano atlyginimas – mano mokesčiai - mano pensija - mano rūpestis.

Vidmantas Japertas pritarė vykdomajam VMI teikiama kontrolės planui. 6.11.11

- Bendradarbiavimo tarybos protokolą perduoti centriniam mokesčių administratoriui, inicijuoti susitikimą su šalies finansų politikos ekspertais, analitikais, siekiant supaprastinti santykius tarp verslo ir valstybės,

- legaliai dirbančioms įmonėms teikti VMI paramą,

-atrankai tikrinimams svarbus kriterijus turėtų būti turto analizė, pajamų šaltiniai (tarnautojų, politikų). Juk jau veikia įstatymas dėl turto konfiskavimo turta įgijus nelegaliais (neapmokestintais) pinigais. Z.Brazaitienė pastebėjo, kad dėl panašaus pobūdžio pažeidimų pradėti 3 ikiteisminiai tyrimai, 3 – ruošiami.

Verslo atstovų nuomone 2 mlrd.Lt šešėlis rodo, kad vyriausybė neturi metodų (apart skundų klausymo) kovai su šešėliu. Atlyginimus verslas moka tokius, kokius išgali mokėti. O jeigu VMI pokalbių metu nepavyksta susitarti su darbdaviais dėl atlyginimų didinimo, tai - VMI netikėti patikrinimai išspręstų ginčą.

Vidmantas Japertas pasiūlė kitam Bendradarbiavimo tarybos posėdžiui kviestis centrinio mokesčių administratoriaus analitikus, atrankos tikrinimams darbuotojus aptarti tolimesnius atrankos tikrinimams veiksmus.

Virginija Pabrėžienė informavo, kad pagal centrinio mokesčių administratoriaus ir AVMI sudarytus sąrašus, Šiaulių AVMI primena įmonių vadovams apie laiku nepateiktas deklaracijas, nesumokėtus mokesčius, pastebi mokesčių administratoriui pateiktose deklaracijose neatitikimus, klaidas. Abejingiesiems VMI kvietimui laiku teikti deklaracijas (nekilnojamojo turto mokesčio, pelno, paramos), MPD direktorė žadėjo nebenuolaidžiauti ir be gailesčio taikyti administracinę atsakomybę, nes nedrausmingiems mokesčių mokėtojams eikvojamas VMI laikas, kurį galima būtų panaudoti efektyvesniam VMI administravimui.

Virginija Pabrėžienė informavo, kad įtarimus VMI kelia ir tos įmonės, kuriose nėra įdarbintų buhalterių. VMI įtaria, kad šių įmonių apskaitą tvarko nelegalūs buhalteriai.

Verslininkai išsakė nuomonę, kad įmonėse neįdarbintų buhalterių paieška mokesčių administratoriui kainuos daugiau laiko nei atneš naudos, nes gal po 200-400 Lt gaunantys „nelegalūs“ buhalteriai, juos palieka šalies vidaus rinkoje ir šie „nelegalūs“ atlyginimai PVM forma grįžta į biudžetą. Jie siūlė VMI nesukti tų, kurių pajamos PVM pavidalu grįžta į biudžetą. Juk PVM ir akcizų planai vykdomi ir viršijami, tik GPM mokesčiai yra mokesčių mokėtojų ignoruojami, nes nėra motyvacijos mokėti GPM-į. Tačiau verslininkai sutiko, kad įmonėse, neturinčiose buhalterių, galimi mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo, mokėjimo pažeidimai.

Zofija Brazaitienė reaguodama į verslininkų išsakytas nuomones paaiškino, kad sudarytos darbo grupės kartu su centrinio mokesčių administratoriaus analitikais, kurie pvz., atrinko 51 Šiaulių įmonę įtariant nepagrįstai mažinant pelną. Atrinktos įmonės bus tikrinamos antrame metų pusmetyje. Bus aiškinamasi įmonių sąnaudos, paramos panaudojimas ir kt.

Vidmantas Japertas pasidomėjo kiek mokesčių moka bankroto administratoriai. Ar VMI domisi kaip bankroto administratorių pajamos adekvačios sumokėtiems mokesčiams? Kokia nepriemoka?

Zonė Lapienė informavo, kad mokesstinė nepriemoka 06.01 buvo 78 mln.Lt Analizuojamos mokėtojų skolos pagal segmentus (mažieji, vidutiniai, didieji ir t.t.) Apie 70 % skolos sudaro mažieji mokesčių mokėtojai (~ 50 mln. iš 78 mln). Vidutinių mokesčių mokėtojų nepriemoka sudaro 6-7% bendros nepriemokos). Šiaulių apskrityje yra daugiau nei 200 bankrotų bylų, o 30 mokesčių mokėtojų yra gavę mokesčių administratoriaus įspėjimus dėl bankroto.

Zonė Lapienė akcentavo, kad VMI nesiekia skelbti įmonių bankrotų, bet siūlo sunkioje padėtyje atsidūrusiems teikti verslo planus, sudaro kredito sutartis. 2011.01.01 buvo sudarytos 166 kredito sutartys, dabar yra 237. Vidutiniškai per metus laiku nesumokama ~30% mokesčių. GPM skola iš esmės nesikeičia. Tebėra „aktyvūs“ feniksai. 2010 m.jų būta 14, 2011 – 7 atvejai. Dažnai VMI siūlo perimti mokesstinę nepriemoką naujam mokesčių mokėtojui, stebimas stiprus skolininkų nesąžiningumas. Pavaduotoja sutiko, kad bankroto bylas lydi savotiškas bankroto administratorių biznis.

Vidmantas Japertas pastebėjo, kad VMI pasitarnautų sąžiningam verslui, jeigu bus viešai teikiama informacija apie įmones, kurioms VMI iškėlė bankroto bylas. Taip būtų galima ir versle apsisaugoti nuo nesąžiningai rinkoje veikiančių jos dalyvių.

1-2. NUTARTA.

1. Į kitą Bendradarbiavimo tarybos posėdį pakviesti centrinio mokesčių administratoriaus atstovus;
2. informaciją apie šakinius vidutinius darbo užmokesčius, apie įmones, nevykdančias mokesčių administratoriaus nurodymų, apie įmones, kurios neteikia deklaracijų, balansų, kurioms iškeltos bankroto bylos, skelbti verslo asociacijų tinklalapiuose;
3. Bendradarbiavimo tarybos posėdžio metu išsakytas verslo nuomones bei pasiūlymus perduoti centriniam mokesčių administratoriui.

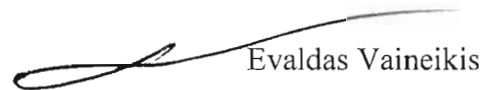
3. SVARSTYTA. Prekių (paslaugų) apmokestinimas perkant prekes iš fizinių asmenų, įsigijusių verslo liudijimus. Konkrečių atvejų nagrinėjimas.

Verslininkus domino VMI požiūris į asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimus (pažymėtus X), teikiančių paslaugas, savos gamybos prekes įmonėms, vykdančioms tą pačią veiklą. VMI atstovai laikėsi įstatymų nuostatos, kad tokie santykiai negalimi. Tačiau verslo atstovai nenorėdami sutikti su tokia VMI pozicija, siūlė įstatymo nuostatas taikyti praktikoje nuolaidžiau teigdami, kad pvz. geriau baldų gamintojui (įmonei) gaminių dalis tiektų Lietuvos verslininkai, įsigiję verslo liudijimus, nei užsienio smulkieji verslininkai (kiniečiai ar rusai) t.y., geriau darbu (užsakymais) aprūpinti lietuvius, nei užsieniečius.

4. SVARSTYTA. Kito Bendradarbiavimo tarybos posėdžio datos ir temos aptarimas

4. NUTARTA. Kitą Bendradarbiavimo tarybos posėdį organizuoti rudenį.

Pasitarimo pirmininkas

Evaldas Vaineikis

Pasitarimo sekretorė

Zita Misevičienė